

“ขยะอันตราย” การป้องกันอันตรายจากขยะพิษตั้งในแต่ครัวเรือน

“ขยะอันตราย” หรือที่เรียกว่า “ขยะพิษ” เป็นขยะที่สร้างปัญหาแก่ระบบนิเวศมากที่สุด ซึ่งมีอยู่ทั้งในบ้านเรือน ที่พักอาศัย อาคารสำนักงาน ร้านอาหาร และร้านค้าต่างๆ หากไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกวิธีจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม อาทิ มลพิษต่อแหล่งน้ำ พื้นดิน และอากาศ

ขยะอันตราย หรือขยะพิษ คือ ขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม ขยะอันตรายจากบ้านหรือในครัวเรือนมักจะถูกมองข้ามไปอย่างละเลย ส่วนใหญ่จะไปโผล่กันที่ขยะอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมกันมากกว่า ทั้งที่ขยะอันตรายจากครัวเรือนสามารถสร้างผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมาก ถ้าไม่มีการจัดเก็บและทำลายอย่างถูกวิธี ได้แก่ ขยะที่ปนเปื้อนสารพิษสารเคมี สามารถลุกติดไฟได้ มีฤทธิ์กัดกร่อนไวไฟ หรือสามารถระเบิดได้ เช่น ขวดยาฆ่าแมลง กระจกสเปรย์ หลอดไฟเก่า ถ่านไฟฉาย เป็นต้น

ดังนั้น การป้องกันขยะอันตรายไม่ให้เกิดผลเสียต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม คือ จิตสำนึกและความรับผิดชอบในการจัดเก็บนำมาทิ้งอย่างถูกวิธีและถูกหลักของการกำจัดขยะอันตราย ซึ่งมีถึงขยะแยกประเภทเป็นสีแดงโดยเฉพาะ

การบริหารจัดการขยะอันตรายเพื่อความปลอดภัยของผู้คนและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนมีหลายวิธี ได้แก่

๑. การคัดแยกเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ (Reuse/Reclaim) เป็นการกำจัดของเสียอันตรายบางประเภทที่สามารถรีไซเคิลวัสดุมาใช้ในกระบวนการผลิตได้

๒. การปรับเสถียร/ฝังกลบ (Stabilization/Secure Landfill) เหมาะสำหรับของเสียอันตรายที่เป็นของแข็งหรือกากตะกอน เช่น กรดและด่าง ของแข็งปนเปื้อนโลหะหนักถ่านไฟฉาย สารเคมีที่เป็นพิษต่างๆ

๓. การผสมของเสียเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง (Fuel Blending) เป็นการกำจัดสารเคมีประเภท น้ำมันเครื่องหรือน้ำมันหล่อลื่นใช้แล้ว รวมทั้งของเสียอินทรีย์ สารที่สามารถติดไฟได้ เช่น กาว สี ตัวทำละลาย เป็นต้น

๔. การกำจัดโดยระบบเตาเผา (Incineration) เหมาะสำหรับของเสียอันตรายที่ไม่สามารถกำจัดได้ด้วยวิธีการปรับเสถียรและฝังกลบได้ ของเสียที่นำมาเผาต้องมีค่าความร้อนค่อนข้างสูง เช่น น้ำมันหล่อลื่นใช้แล้ว ตัวทำละลาย สารกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

๕. ของเสียที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะด้านในการกำจัด หรือกำจัดโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ วัตถุระเบิด สารกัมมันตรังสี ของเสียติดเชื้อจากโรงพยาบาล เป็นต้น

หนึ่งในแนวทางการจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การดำเนินการโดยภาคเอกชน หรือ ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐหรือการร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน ทำการเก็บรวบรวม การขนส่ง และกำจัดของเสียอันตราย

การจัดการของเสียประเภทนี้มีหลักการจัดการ คือ ต้องเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นควบคุมปริมาณของเสียอันตรายให้น้อยที่สุด เพื่อจะได้มีของเสียที่ต้องรวบรวมเก็บขนและนำไปกำจัดน้อยลง และที่สำคัญการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายในบ้านเรือนก็คือ ต้องแยกของเสียอันตรายออกจากขยะทั่วไป ถ้าเป็นของเหลวไม่ควรเทรวมกันเพราะอาจเกิดปฏิกิริยาระหว่างสารได้ แต่ควรเก็บในที่เฉพาะมิดชิดและพ้นมือเด็ก เช่น ยา ที่หมดอายุ ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

เมื่อแยกของเสียอันตรายที่จะทิ้งไว้เฉพาะแล้ว ใส่ถุงพลาสติกและนำไปทิ้งในถังฝาสีแดง ซึ่งจะมีวางไว้ตามจุดต่างๆ เช่น สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ ซึ่งขยะของเสียดังกล่าวจะถูกเก็บรวบรวมไปกำจัดที่ศูนย์กำจัดของเสียอันตรายต่อไป

ส่วนในพื้นที่ที่ไม่มีถังฝาสีแดงให้นำของเสียอันตรายใส่ถุงพลาสติกและเขียนข้อความที่หน้าถุงว่าเป็นขยะอันตราย เพื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเก็บขนจะได้นำไปกำจัดให้ถูกวิธี เพราะถ้าไปกองรวมไว้กับขยะอื่น อาจจะมีสารพิษจากของเสียอันตรายออกมาปนเปื้อนในดินได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมในที่สุด

สำหรับในพื้นที่ตำบลเอราวัณ องค์การบริหารส่วนตำบลเอราวัณ ได้จัดให้มีถังขยะอันตราย ณ จุดบริการต่างๆ ดังนี้

ที่	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน	จุดที่ตั้งภาชนะ รองรับของอันตราย
๑	หมู่ที่ ๑ บ้านต้อมายู	ณ หน้า ชคต.บ้านต้อมายู
๒	หมู่ที่ ๒ บ้านแขยง	ณ หน้าโรงเรียนตาดิกาบ้านกัว
๓	หมู่ที่ ๓ บ้านแอแวง	ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเอราวัณ
๔	หมู่ที่ ๔ บ้านจาแบดวอ	ณ หน้าโรงเรียนเพลินพิศบ้านจาแบดวอ
๕	หมู่ที่ ๕ บ้านหินสูง	ณ หน้าศาลาเอนกประสงค์บ้านหินสูง
๖	หมู่ที่ ๖ บ้านตอแล	ณ หน้ามัสยิดบ้านตอแล
๗	หมู่ที่ ๗ บ้านลูโบะสะโต	ณ หน้าโรงเรียนตาดิกาบ้านลูโบะสะโต

ซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลเอราวัณ ได้ทำบันทึกข้อตกลงให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส เป็นผู้ดำเนินการนำขยะอันตรายชุมชน นำไปกำจัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ต่อไป